

Uredja uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Maslo. Naslov uredništva: Celje, Titov trg 1. Poštni predal 123. Telefon 7. Čekovni račun št. 620-1-9052-12 pri Narodni banki FLRJ v Celju. Tiska Celjska tiskarna v Celju. Četrtna naročnina 75, polletna 150, celoletna 300 din. Savinjski vestnik izhaja vsako soboto.

Udarnikov ne smemo zanemarjati

Številni so delavci, ki so se od osvoboditve do danes z svojim prizadevanjem in uspehom uvrstili med najboljše v podjetjih. S preseganjem postavljenih norm so si pridobili naziv udarnika in s tem vse pravice tega častnega naslova.

Lahko smelo trdimo, da je armada teh najboljših med najboljšimi izredno mnogo prispevala pri izpolnjevanju planskih nalog in odločilno posegala v najtežje momente naše proizvodnje.

Večina podjetij je vse do lanskega leta dobro razumela vlogo teh prvoborcev, jih stavljala drugim za vzgled, na svečan način izročala pismene pohvale, izkaznice, jih nagrajevala in jim dajala zaslužen priznanje.

Stanje prijav za proglasitev udarnikov v letu 1951 pa kaže dokaj čudno sliko in nerazumljivo spremenjen odnos do teh najboljših delavcev. Številno proglašanih udarnikov je od 330, kolikor jih je bilo v začetku leta 1951, padlo v decembru istega leta na borih 25. Proglasitve so bile v teku vsega leta dokaj neradne, v večini primerov napravljeno opuščene, skratka, udarnikov niso proglašali več, čeprav je bilo dosti takšnih, ki so izpolnili pogoje za to.

Zelezarna v Storah je n. pr. v februarju lanskega leta proglasila 200 udarnikov, potem se je število zmanjševalo, v novembru prijav sploh ni bilo, v decembru pa je število padlo na 25. Podobno stanje, le v manjšem številu, je bilo v rudniku Zabukovca. Dokaj redno pa so udarnike prijavljali v tovarni nogavic na Polzeli in v »Volni« v Laškem. Keramična industrija v Libovjah je poslala prijave za proglasitev le petkrat in še to minimalno število. Pivovarna in Laškem štirikrat. V Invalidskem podjetju na Polzeli sta bila dva srečneža samo v januarju, v »Juteksu« v Zalcu se niso oglasili od maja, v Tekstilni tovarni Sv. Peter od februarja, od mnogih podjetij pa v teku celega leta ni bilo nobenega glasu.

Ugotovitev, da so v oktobru proglasili udarnike samo v petih podjetjih, v novembru in decembru pa celo samo v enem, pove, da so odgovorni ljudje po podjetjih smatrali, da je udarništvu izumrlo. Če ni dodatnih živilskih in industrijskih nakaznic, tako so modrovali, je brez smisla, da jih proglašamo.

Prehajamo v nov finančni sistem, ki bo še prav posebno, bolj kot kdaj koli do sedaj, poudaril načelo: vsakemu po njegovih zaslugah in prizadevanju, prehajamo na interne plane podjetij, v katerih bodo odločali kolektivi in zlasti najboljše delavci. Kako bomo vedeli, kdo je pripomogel, da je ustvarjen presežek dela, če ne bomo poznali najbolj zaslužnih? Zakaj jih torej zanemarjamo? Ali so res morda krive živilske in industrijske karte?

Končno pa imajo tudi naše uredbe in drugi predpisi glede udarnikov še vedno veljavo. Ničče jih ni razveljavil ali preklical, zakaj jih torej ne upoštevamo in kakšno pravico imamo, da jih mi sami na svojo škodo in na škodo najboljših zanemarjamo in odpravljamo.

EDINO V CIRKOVCAH IN MRAKOVCIH NISO IZVEDLI OBCNEGA ZBORA FRONTE V ŠOSTANJSKEM OKRAJU

Od petdesetih vaških frontnih odborov v šostanjskem okraju še nista izvedla občnih zborov edino vaška frontna odbora v Cirkovcah in Hrastovcah. V obeh krajih so množične organizacije nedelavne.

Medtem so po drugih odborih OF občni zbori dobro potekali. V Lokavci so izbrali najboljše ljudi iz svojih vrst, v Kavčah pri Večanju so razpravljali o električni napeljavi, v Gornjem gradu so ostro kritizirali odgovorne ljudi pri gradnji zadrugnega doma, v Šmartnem ob Dreti so razpravljali o KDZ, o gradnji nove šole in gradnji cest, mostov in kritizirali odbor, ker ni dal izprnega poročila. V Pesjem pri Velenju so govorili o novem finančnem sistemu, v Belih vodah so kritizirali star odbor, ker ni izvršil zadnjih sklepov, v Gorici ob Dreti pa so se zanimali za davčno odmero itd.

Podobna vprašanja so načenjani in reševali skoraj po vseh vaških odborih in istočasno sprejemali važne sklepe za bodoče delo.

Ne nasedajte praznim govoricam

Ze pred Novim letom so se kaj hitro razširile govorice, da bo naš denar zamenjan in da bo padla vrednost bonov. Od tod si moremo tudi razlagati rekordni promet v naših trgovskih podjetjih. Predvsem km. t. naših trgovskih podjetij. Predvsem km. t. mnogo raznovrstnega blaga. Mnogi so težili k temu, da se znebijo denarja in bonov in tudi nakupovalni stvari, ki jih ne potrebujejo. Govorice o zamenjavi denarja so bile podkrepjene z napuščenim razlaganjem nove paritete dinarja, ki je bila objavljena haš v tem razdobju.

Kljub temu, da so bile vse to le prazne parole, pa je še sedaj, posebno med kmečkim prebivalstvom ustaljeno mnenje, da bo v kratkem prišlo do razvednotenja denarja in bonov, kar se posebno škodljivo odraža v odkupu kmetijskih proizvodov. Mnogi odklanjajo prodajo svojih pridelkov, posebno živine, ker se »bojijo denarja«. Zaradi tega so tudi količine mesa na celjskem trgu v zadnjem tednu manjše.

Čas je že, da se tisti, ki verjamejo vsakršnim besedam, spametujejo.

Savinjski vestnik

CELJE, 12. januarja 1952

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE MESTA CELJA, OKRAJEV CELJA-OKOLICE IN ŠOSTANJA

Cinkarniški plin

resen problem za Celje in bližnjo okolico

Cinkarna v Celju je v zadnjih letih približno 3-krat povečala svojo proizvodnjo. Je ena najvažnejših tovarn v državi, katera je vse do sedaj prejemala svoje proizvodne plane od svojega AOR iz Beograda. Podjetje je po svoji kapaciteti in zmogljivosti stalno presegalo svoj proizvodni plan, vendar pri tem ni nihče pomislil, da se bodo posledice od tovarniškega dima, kateri vsebuje 1,6% žveplene dvokisa (SO₂), v tolikšni meri stopnjevale in se odražale zlasti na rastlinstvu, živalstvu ter na zdravju ljudi, posebno otrok. Ugotovljeno je, da dnevno preplavi Celje in bližnjo okolico okoli 35 ton takega plina, kateri se useda na mesto, bližnja polja in vrtove ter mestne okolšne gozdove. Plin uničuje deluje na vegetacijo, živalstvo, na ljudi v večji ali manjši meri, kar je odvisno od vremenskih prilik. Zlasti ob vremenu, kadar vlečejo vzhodni vetrovi se valijo valovi megle svetlo-sivkastega modrega plina, ki izhaja iz Cinkarne. Celjani ga že dobro poznajo. Če se nahaja slučajno v zraku, pasu plina, ki žene zračno strujanje v določeno smer, med kašljanjem nehoti robantiš napram Cinkarni, ki seveda pri vsem tem ni ničesar kriva. Vendar vsakdo razmišlja in se sprašuje ali res ni mogoče preprečiti tega, da bi v Celju vsa živeča priroda in ljudje morali filtrirati s svojimi pljuči z žveplom nasičen škodljiv, cinkarniški plin.

Zaradi tega problema, ki so ga iznesli ljudje že na raznih zborih volivcev in je bil tudi predmet široke diskusije na zasedanju Mestnega ljudskega odbora, je na pobudo Izvršilnega odbora MLO Celje sklical Gospodarski svet pri vladi LRS posvetovanje predstavnikov obeh prizadetih okrajev, kakor tudi strokovnjake republiških forumov, ustanov (Kmetijskega znanstvenega zavoda), univerze itd. Na podlagi vsestranske diskusije so bili na tem posvetovanju sprejeti ustrezní sklepi glede odprave tega problema in omejitve škode.

MLO je zadolžen, da izdela analizo povzročene škode in oceni trenutno in predvideno nadaljnjo škodo na rastlinstvu, živalstvu in ljudeh. Škoda, ocenjena za leto 1951 na okoli 65 milijonov din, ni bila realno ugotovljena, kajti ocenjevanje se je omejevalo samo na določene poljske kulture, vrtove in živino. Pri nadaljnjem ugotavljanju škode je MLO Celje dolžan upoštevati vse posredne in neposredne škodljivosti kot n. pr. delasposobnost ljudi,

izseljevanje, zmanjševanje živinoreje (odprodaje in hiranje živine, upadanja turizma, škoda na gradbeništvu itd.).

Direkcija za energetiko in ekstraktivno idustrijo v Ljubljani je odgovorna za stalno in temeljito delo na tem problemu do njegove dokončne rešitve. Izdelano je že več predlogov za preureditev postopka v proizvodni, kateri bi prišli v poštev. Na ta način bi se v Celju iznebili neprijetnega smrada odnosno škodljivega žveplene dvokisa.

Na podlagi iznešenih predlogov na konferenci bi investicije stale 75 milijonov din (t. j. približno 450 milijonov dinarjev). Ni pa to edini način rešitve. Iznešeni so bili tudi drugi načini. Rekonstrukcija proizvodnega procesa v Cinkarni s kombinacijo proizvodnje celuloze, za katero bi potrebovali večji del žvepla, katerega danes Cinkarna izpušča v zrak. Na ta način bi se koncentracija žvepla v uhajajočem plinu zmanjšala od 1,5 na 0,6%, kar bi po mnenju strokovnjakov ne vplivalo več škodljivo na vegetacijo, živali itd.

Dolžnost Direkcije za energetiko in ekstraktivno idustrijo v Ljubljani je, da podrobno prouči in precizira način proizvodnje v podjetju. Pri tem so dolžni pomagati vsi forumi, da čimprej pridemo do najprimernejšega načina, ki bo brez večjih stroškov zagotovil izvršitev ene tako važnih sanacij v Sloveniji.

Brez dvoma mora biti idustrija pri rešitvi tega vprašanja živo zainteresirana. Vemo, da tako važna surovina kot je žveplo, katerega dnevno na vagonne spuščamo skozi dimnike v zrak, predstavlja veliko izgubo za naše gospodarstvo. Žveplo moramo uvažati kot važno strateško surovino in istočasno tudi kot umetno gnojilo za pospeševanje kmetijske proizvodnje (!), izgleda pa, da ga ima ožji celjski okoliš, odnosno območje cinkarniškega plina zares na pretek.

Pri MLO Celje so v smislu posvetovanja v Ljubljani sestavili komisijo, katere naloga je, da takoj ugotovi škodo na polju, vrtovih, sadnem drevju in drugod.

Vendar pri tem ne gre toliko za ugotavljanje škode, ki je vsakomur vidna, temveč gre za način rešitve tega problema, za katerega bodo morali merodajni kakor tudi Cinkarna podzveti hiterješe ter učinkovitejše ukrepe.

Sneg je pokril utrčujeno zemljo, dohlec je pomlad k židjenju ne zdami....

Nekaj o popisu živine

Z odredbo Zveznega gospodarskega sveta, se bo v dneh od 16. do 20. januarja 1952 izvršil v vsaj državi popis živine, perutnine in čebelnih panjev. Popisali bomo naslednje vrste živali: konje, mežge, mule, osle, govedo, ovce, prašiče, koze, domače zajce, perutnino in čebelne panje.

Ta popis bo sedmi po osvoboditvi in se bo marsikdo vprašal, čemu so nam potrebni vsakoletni popisi v tej panogi kmetijstva.

Živinoreja je ena najvažnejših panog kmetijstva, ki posredno ali neposredno vpliva na razvoj ostalih panog v kmetijstvu. Od domačih živali dobimo celo vrsto proizvodov za prehrano ljudi (mleko, sir, maslo, jajca, mast, meso itd.) in druge dragocene surovine za prehranjevalno, tekstilno, usnjarsko in kemično idustrijo (meso, volno, kožo, kosti). Skratka, živinoreja je panoga, brez katere človeštvo ne bi moglo obstajati. Živali nam dajejo prirodni gnoj za poljedelstvo, vinogradništvo in sadjarstvo in delovno silo v vseh panogah kmetijstva.

Vsaka naprednejša država si zaradi velike važnosti živinoreje prizadeva da ima pregled o njenem razvoju, t. j. ugotavlja številčno stanje naštetih vrst živali s popisi v krajših ali daljših časovnih razdobjih. V nekih državah popisujejo živino vsakih 10 let, v drugih na 5 let itd. V bivši Jugoslaviji so živino popisali dvakrat, in sicer 1921. in 1931. leta, v času med popisi pa so številčno stanje živine ocenili.

Po osvoboditvi se je vršil prvi popis živine v decembru 1945. leta, nato pa vsako leto v decembru ali januarju, razen 1948. leta. Pri prvem smo torej posredno ugotovili vojno škodo v živinoreji. Naslednje leto smo živino popisali, da bi videli, koliko se je stanje popravilo in da bi dobili elemente za sestavo petletnega načrta v živinoreji. Naslednja leta pa smo na podlagi popisa živine kontrolirali izvršitev plana v živinoreji, oziroma spremljali njen razvoj. Očitno je torej, da se v času obnove in graditve po petletnem načrtu nismo mogli zadovoljiti s popisom živine na daljša razdobja, temveč smo bili prisiljeni spremljati razvoj živine vsako leto posebej.

Pri sedanjem popisu se hoče ugotoviti v koliko se je živinoreja opomogla od posledic lanske hude suše, ki je povzročila padeč predvsem staležja govedin kako vplivajo na razvoj živine novi gospodarski ukrepi, ki jih v letošnjem letu izvaja naša vlada. Poleg ostalih ukrepov je bil n. pr. uklinjen obvezen odkup živine, mleka, masti, krompirja itd., pripravljajo pa se tudi novi davčni zakon, po katerem bi se v bodoče sedanji način obdavčenja kmetijskih gospodarstev spremenil tako, da bi se davek plačeval po veliko-

sti in kakovosti zemljišč in bi odpadla sedanja dohodnina. Gotovo je, da so že in bodo v bodoče ti ukrepi v veliki meri vplivali na naše kmetijstvo, na povečanje stanja vseh vrst živine, predvsem govedin itd.

Ob takih velikih gospodarskih spremembah, ob ukinitvi različnih administrativnih ukrepov (obvezne oddaje itd.), je razumljivo in nujno, da so na razpolago podatki, ki naj bi služili za izdelavo širšega načrta za razvoj naše živinoreje. Namen popisa živine torej ni tak, kot si nekateri to mislijo, da se namreč na podlagi teh podatkov predpišejo obvezne oddaje, davki in druge dajatve.

Kakšne podatke bomo pri tem popisu zbirali?

Pri tem popisu bomo zbirali za vsako gospodarstvo ne glede na sektor lastništva in za vsako gospodinjstvo, ki ima nek predmet popisa, naslednje podatke:

Skupna površina lastne zemlje, njiv in vrtov travnikov, senožeti in pašnikov;

skupno število članov gospodinjstva in od tega članov, ki niso zaposleni v kmetijstvu, temveč v drugih panogah dejavnosti;

vse že prej našete vrste živali po spolu, starosti in namenu uporabe.

Na podlagi skupne lastne zemlje vsakega gospodinjstva bomo dobili strukturo gospodarstev po velikostnih skupinah n. pr. vsa gospodarstva bodo razvrščena v 20 velikostnih skupin. Državni in zadrugni sektor sta razdeljena na 8 skupin, privatni pa na ostalih 12 skupin, in sicer v skupno od 0,05 ha skupne površine, od 0,06—1 ha, od 1,01—2 ha, od 2,01—3 ha, od 3,01 do 5 ha itd. Razen tega bomo tudi dobili podatke o razvoju našega zadrugništva na vasi. Iz površin njiv, travnikov, senožeti in pašnikov bomo lahko izračunali krmsno bazo za vse vrste živali, ker brez tega ni mogoče dobiti mejo zmogljivosti živinoreje.

S primerjavo s prejšnjimi popisi bomo ugotovili napredek ali nazadovanje (po velikostnih skupinah), starostni sestav živali, stalež plemenske, delovne in klavne živine itd.

PRISILNE IZTERJAVE DAVKOV V ŠOSTANJSKEM OKRAJU

Odmera davkov za leto 1951 je v šostanjskem okraju že končana. Na vseh KLO so že razgrnjeni razporedi. KLO obračunavajo razlike med plačanimi akontacijami in definitivno odmero. Rok plačila je v 20 KLO že potekel. Pri kmetih, ki niso plačali, se že vrši prisilna izterjava.

Podjetje SAP v Celju

privozi dnevno 3.400 potnikov

Prav gotovo že vsak Celjan pozna avtobuse, ki od 1945. leta dalje nemoteno obratujejo po vseh glavnih prometnih žilah širokega celjskega zaledja. To so avtobusi podjetja SAP v Celju.

Mnogo ljudi, ki dnevno potujejo z našimi vozili, pozna ta kolektiv in ga gledajo v svetli luči. Precej pa je tudi takšnih, ki ga gledajo z obratne strani. Zato bi radi prikazali tudi težave s katerimi se kolektiv srečuje. Mnogi ne vedo, da so vozila v slabem stanju, saj so tekoča popravila na dnevnem

redu. Največje težave so z nabavo rezervnih delov, posebno še zato, ker so vozila starejših tipov.

Podjetje SAP dnevno prevozi okoli 3.400 potnikov. Od teh je 800 potnikov z mesečnimi kartami.

Služba vozačev in sprevoznikov ni lahka, saj so nekateri dnevno po 12 do 15 ur v službi, pa naj bo to delavnik ali nedelja.

Podjetje vzdržuje poslovalnice v Šmartnem ob Paki, Trbovljah, Zagorju in Hrastniku.

V kmetijski zadrugi Zagorje ne delajo pravilno

V kmetijski zadrugi v Zagorju so v letu 1949 sprejeli v ak kot trgovsko vajenke tov. Piri Marija. Učno dobo na dve leti so v redu sklenili in jo tudi lepo registrirali.

Sredi lanskega leta se je Pirjeva menča nekemu zamerila. Zato so jo hoteli odpustiti, vendar so merodajni organi to preprečili. Tako je Marija ostala še naprej učenka s pravicami, ki jih daje zakon o učencih v gospodarstvu.

V decembru 1951 so jo v zadrugi zopet pogruntali! Poglejte, izdali so tako odločbo:

Upravni odbor KZ Zagorje, 23. 12. 1951. Zagorje

ODLOČBA

o nastavitvi v državno službo

Na podlagi 19. člena Zakona o državnih uslužbenih (Ur. l. LRS št. 1-2-49) je Upravni odbor KZ Zagorje

sklenil

da se tov. Piri Marija roj. 27. 8. 1934 v Dobrečah, po poklicu trgovska vajenka, sprejme v državno službo v organizacijski enoti KZ Zagorje ter se istočasno imenuje za trgovsko vajenka.

Uslužbeno razmerje prične dne 1. 7. 1951.

Na podlagi uredbe v SL l. FLRJ l. 50-51 se vam določijo sledeče mesečne prejemke:

Temeljna plača: din 2000,— z bazeidami: dvatisoč.

Mesečni prejemki se izplačajo iz sredstev trgovine in tečejo od 1. VII. 1951 dalje.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Tajnik: Predsednik:

(podpis nečitljiv) (podpis nečitljiv)

Nič več in nič manj torej: trgovsko vajenka nastavlja kot državno uslužbenko in službeno razmerje začne teči 1. VII. 1951.

To pa je ni vse. 25. decembra ist-ga leta, torej tri dni po izdaji nastavitve-ega dekreta, je izdal upravni odbor drugo odločbo, s katero na podlagi 8., 80., 81. in 85. člena zakona o državnih uslužbenih Ur. l. LRS 1-2-49 odpoveduje službo Piri Mariji kot državni uslužbenki, po poklicu trgovska vajenka.

Uslužbeno razmerje preneha s dnem 15. I. 1952 . . . itd.

Marsikatero napako smo že naredili in jih bomo verjetno tudi pri našem bodočem delu; tudi je res, da vsi ne morejo poznati vseh predpisov, vendar pa se moramo truditi, da bo napak čim manj in da bodo čim manjše.

Pustimo ob strani utemejitve, ki jo navaja upravni odbor KZ v Zagorju in svoji odločbi, da se služba odpoveduje zaradi nerentabilnosti in da se bo KZ priključila zadrugi v Lesičnem kot njena podvajnica. Vedeti bi vendar morali, da je tov. Pirjeva učenka in ni ter ne more biti uslužbenka, da je v učniškem in ne v uslužbenem razmerju ter da zanj veljajo predpisi Zakona o učencih v gospodarstvu in ne Zakona o državnih uslužbenih.

Take občutne napake škodujejo nam vsem, z njimi delamo krivice in kravimo osnove naše zakonitosti.

ZAKAJ UPOROJENCI V LJUBNEM NE PREJEMJO DENARJA?

Krajevni ljudski odbor v Ljubnem bi moral dostaviti aktojnemu povelju in za to n. pr. v šostanjskem okraju upokojencev že do 18. dec. preteklega leta. Toda KLO tega ni storil, zato tudi nobeden od upokojencev v Ljubnem še ni prejel denarja.

En greh odkriva drugega

Pa svetu...

NEUCINKOVITA STALINOVA POSLANICA

V navadi je, da predsedniki raznih vlad, šefi in diktatorji novoletno poslanico naslovijo na svoje narode. Stalin pa je letos naptivil izjemo in napisal poslanico japonskemu narodu, ki pa se je popolnoma izjalovila. Japonci so prosili Trumanu, naj tudi izda poslanico za Japonce, toda Truman je to odklonil.

CHURCHILL V WASHINGTONU

V nedeljo je britanski premier Churchill prispel s spremstvom v Ameriko. Po prihodu v New Yorksko luko se je podal s spremstvom na letališče in od tam z letalom v Washington. Novinarjem je Churchill izjavil, da naj svet ne pričakuje v zvezi z njegovim obiskom nobenih presenečenj. V torek je Churchill imel v Beli hiši dve seji s predsednikom Trumanom. Pogovarjala sta se o dobavi surovin Britaniji, o krepitvi Atlantskega pakta, o nadzorstvu ameriških oporišč na angleškem ozemlju itd. Pogovori bodo prav gotovo tretirali tudi politični in gospodarski položaj v Aziji, Afriki in Evropi.

NA KOREJI — KOT PAČ NA KOREJI

Pred tednom so pogajanja bila že tako blizu prekinitvi kot še nikoli. Kljub temu je tok pogajanj še nekako obvisel, dasiravno uspehov še vedno ni opaziti. Kitajci uporno vztrajajo pri svojem in kategorično odbijajo vse zavezniške predloge. Člani zavezniške delegacije so mnenja, da je tako nihanje samo vzrok nesigurnosti delegacije severnih in da le-ta verjetno pričakuje novih navdov.

Na bojišču je ta teden bila velika letalska bitka v bližnji mandžurske meje.

V EGIPTU VZTRAJNA NAPETOST — NOVI DOGODKI

Poveljnik britanskih čet v Egiptu je izjavil, da bo dal porušiti vas Kafr Abdu, ki je bila izpraznjena. Preko te vasi nameravajo Angleži zgraditi cesto k napravam za čiščenje vode. Egiptičani so zasedli vasiške hiše in skozi dva dni obstreljevali te naprave. Pri teh bojih je bilo ranjenih 25 Egiptčanov in 6 Angležev.

Pri Abu Sueiru so Egiptičani iz zasede ubili 18 britanskih letalcev. V protiakciji so Angleži ubili tri Egiptčane.

Egiptovska oblastva so prepovedala britanskim profesorjem pouk v egiptovskih šolah. Zapreti nameravajo tudi vse angleške šole.

SEDANJA FRANCOSKA VLADA PODALA OSTAVKO

V Francoskem parlamentu so z veliko večino izglasovali nezaupnico Plevenovi vladi. Plevien je s svojimi pristaži zapustil parlament in podal ostavko pri predsedniku Auriolu, ki je kmalu za tem začel razgovore s predstavniki nekaterih strank, da bi sestavil vlado začasnega značaja.

EISENHOWER BODOČI KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA ZDA?

Nedavno je general Eisenhower podal izjavo, iz katere se da sklepati, da bo Eisenhower kot republikanec sprejel kandidacijo za predsednika ZDA.

KOLERA V INDIJI

Lani je epidemija kolere v Indiji terjala približno 150.000 žrtev, dasiravno je vlada zavzela vse mogoče ukrepe, da prepreči to strašno bolezen.

NOV RAČUNSKI STROJ

Neka londonska tvrdka je izdelala električni računski stroj, ki se števila, sortira in po potrebi ugotavlja tudi originalnost bankovcev, čekov in priznanic s hitrostjo 60.000 kosov na uro.

Rešitev navaletne krizanke

Zunanji krog:
1-4 kruh, 5-8 meso, 9-12 mast, 13-16 vino, 17-19 mir, 20-26 zdravje, 27-29 ter, 30-31 zadovoljnost.
Radialno:
1 korzar, 2 Rodos, 3 upamo, 4 Hades, 5 motor, 6 ekipe, 7 solaz, 8 opolo, 9 motov, 10 arzen, 11 sidro, 12 Titov, 13 vreme, 14 islam, 15 Nobel, 16 Osoje, 17 Murat, 18 itemo (umeti), 19 rokov, 20 sarpa, 21 datum, 22 ruhez, 23 Alice, 24 vzoci, 25 jasi, 26 Elsas, 27 toria, 28 ensev (vreme), 29 rejci, 30 Zeman, 31 AVNOJ, 32 Dumas, 33 orjak, 34 Verdi, 35 orlov, 36 Lesce, 37 Jules, 38 nakit, 39 Odria, 40 stogi, 41 tobak.
Notranji krog:
Vse srečo v novem letu vam želi Savinjski vestnik.

Na nedavno objavljeni članek o raznih nepravilnostih in celjskem župnišču je prejel Savinjski vestnik ne-podpisano pismo, v katerem se neznan pisec pritožuje, da čenapis v omenjenem članku po krivici obtožuje opata dr. Kovačiča raznih prestopkov, ugotovljenih ob priliki preiskave v celjskem župnišču, dne 17. 11. 1951. Neznani pisec je še pristavil, da naj v bodočo Savinjski vestnik ne piše več o celjskem opatu, če pa že piše, pa naj piše s pozitivne strani.

Nimamo namena ugovarjati neznanemu piscu zlasti še, ker ni imel niti poguma svoje »dokaze« o nedolžnosti opata dr. Kovačiča potrditi s svojim podpisom. Žal, tudi ne moremo ustreči njegovji želji in molčati o tej zadevi, ker je preiskava ugotovila stvari o katerih je treba in bo še treba seznanjati našo javnost.

Na predlog finančnega poverjeničstva MLO Celje, je pristojno Okrožno javno tožilstvo v Celju gori omenjenega dne napravilo preiskavo v celjskem župnišču, ker je obstajal močan sum o pravilnosti dohodkov cerkve same. Preiskava je ugotovila, da je bilo od strani župnega urada prijavljeno za čas od 1. 1. 1951 do 31. 10. 1951 dohodkov v znesku din 212.188,—, medtem ko je bilo razvidno iz raznih knjig, ki jih vodi župnišče, da so dohodki v tem času znašali din 671.540,— ali okroglo 460.000,— din več. Toda tudi vključeni dohodki predstavljajo le del dohodkov župnega urada v Celju, ker je isti samo za razna popravila cerkve izdal v omenjenih desetih mesecih lanskega leta preko 1 milijon dinarjev, v istem času pa poslal (baje za maše) raznim duhovnikom v državi, predvsem v Zagreb 290.595,— dinarjev, torej samo po gornjih dveh postavkah okrog 1.500.000,— dinarjev, brez drugih izdatkov, ki jih je celjski župni urad v tem času gotovo imel. To dokazuje, da je celjski opat dr. Kovačič, samo v dobi desetih mesecev 1951 namenoma utajil davčno osnovo preko 1.000.000,— dinarjev ter o tem grobo kršil predpise ljudske oblasti, kateri sta cerkev in duhovniki enako kot vse druge pravne fizične osebe dolžne prijaviti po obstoječih zakonskih predpisih svoje dohodke.

Toda en greh odkriva drugega. Ko so organi tožilstva pregledovali krstne in druge knjige, da bi na ta način po številu pristojbin za krste mogli ugotoviti višino dohodkov od raznih obredov, so jim padla v oči imena nekaterih staršev, o katerih je z ozirom na njihov svetovni nazor bilo dvomljivo, da li so dejansko pristali na krstitev svojih otrok. Razgovor s njimi je pokazal, da je bila vrsta otrok krščena brez znanja očeta ali matere, v nekaterih primerih pa celo brez vednosti obeh.

Tako je bil 18. oktobra 1951 krščen dveletni otrok oficirja JA Tanko Jožeta in to brez znanja očeta in matere. Višji oficir Radovič Pero izhaja celo iz pravoslavne rodovine, toda to ni motilo niti celjskega opata, niti botre Gracer Elze, da ne bi izkoristila odsotnosti otrokovega očeta ter s vplivom na njegovo ženo dosegla pristanka na otrokovo krst. Zagoričnik Stane, poverjenik Izvršnega odbora MLO, se na prigravarjanje svoje matere o krstu otrok ni strinjal. Zato je mati vplivala na njegovo ženo, ki je pravoslavne vere ter končno dosegla proti volji očeta izvršen krst desetmesečnega otroka na domu, ker je obstajala nevarnost, da bi oče zvedel za krst v cerkvi. Krstitelj, opat dr. Kovačič, je sigurno vedel, da se oče ne strinja, čemu bi sicer vršil verski obred na domu in ne v cerkvi. Nekaj mesecev na to je bil zopet brez očetove vednosti krščen drugi otrok. Fajn Zofka je bila hrabra borka v NOV vse od leta 1942, toda verjetno ni bila nikoli tako neugodno presenečena kakor ob vesti, da je bil 30. 5. 1951 krščen njen osem mesečni otrok, ker za cerkveni krst ona z možem niti slutila ni.

Primerov kot so navedeni je še cela vrsta. Mi smo naveli nekatere najbolj izrazite. Postavlja se nam vprašanje: kako sme opat dr. Kovačič izkoriščati verska čustva starih mamic, raznih ter in tudi drugih ljudi ter nasilno krščevati otroke proti volji njihovih staršev ali enega od njih. Kdo mu daje pravico na ta način posegati v njihova mirna družinska življenja? Ali ni iz vsega tega razviden namen ustvarjati prav v družinah na odgovornih polo-

žajjih nesoglasja in prepire, na ta način hromiti njihovo delazmožnost ter kazati slabe posledice zakonov brez cerkvenega blagoslova. Ali ni vse to krepko omalovaževanje in kršitev določil Ustave, ki izrecno povdarja, da sta zakon in družina pod varstvom države? Kje na svetu bi smel duhovnik vršiti obred nad otroki drugoreceve brez pristanka njihovih staršev ali njihovih zakonitih varuhov?

Da takšen odnos celjskega opata in župnika ni slučajen, dokazujejo primeri prošnja za spregled oklicev novoročencev.

Utemeljite tem prošnjam je napisal opat dr. Kovačič, a na njihovi osnovi je lavantinski knezoškofijski ordinariat dovolil spregled oklicev. Poglejmo si kakšne so te utemeljitve:

Dne 15. julija 1951 je poslal opatijski mestni župni urad sv. Danijela v Celju škofijskemu ordinariatu v Mariboru dopis, v katerem navaja, da

Novak Martin in Kolšek Angela »prositla prečistiti ordinariat za spregled vseh oklicev iz ozira na važno javno funkcijo, ki jo opravlja ženin pri Krajevnem ljudskem odboru. Rešitev se njuno priporoča.«

Dne 6. julija 1951 pošilja na isti naslov vloge v kateri pravi, da Zupanc Franc in Markus Ivana »prositla prečistiti ordinariat za spregled vseh oklicev glede na izpostavljeno službo pri mestnih podjetjih.«

Dne 21. januarja navaja, da Božić Danilo in Ramšak Karla »prositla za ozirom na zelo izpostavljeni službi v državnem podjetju za spregled vseh oklicev. Se njuno priporoča.«

Dne 20. junija 1950 naproša isti naslov za pregled oklicev Lah Ernest in Rustja Zlati, ker »sta oba močno izpostavljena v svojih državnih službah.«

Tudi iz prejšnjih let je vrsta sličnih dopisov. Tako piše dne 7. julija 1947 ordinariatu v Mariboru, da Razlag Friderik in Krušič Danijela »prositla prečistiti ordinariat za spregled vseh oklicev, ker se zaradi službe na mestnem magistratu ne upata izpostavljati, da bi ju premeščali ali celo odslovili.«

V primeru Kršmanec Mirana in Antolčić Otilije je bil 18. julija 1947 mnenja, da se »s publiciranjem cerkvene poroke stavi v nevarnost izredno pomembna služba, ki se obeta zaročencu takoj po diplomskem izpitu«. Istotako priporoča spregled oklicev Gombač Jožetu in Kolenc Mariji »ker bi sicer imela veliko gmočno škodo in velike težave v službi«. Ob priliki poroke Januš Franca in Kolarič Alojzije je bil v dopisu dne 25. septembra 1947 mnenja, da »se mora ženin ozirati na svoj položaj, kot uslužbenec Okrajnega sodišča v Celju«. 15. septembra 1947 pravi v primeru Lampret Ludvika in Debeljak Jožefa, da »bi se rada poročila tudi cerkveno, toda bojita se posledice v službi«. Ženin je podčastnik Armade, nevesta pa je v službi Mestnega ljudskega odbora. Poročil ju bo nevestin stric, ki je župnik v Poljanah nad Škofjo Loko. 21. oktobra 1947 pravi, da sta Kumer Franc in Zupanc Ljudmila zaposlena v podjetjih, v katerih zelo ostro pazijo na njuno zadržanje, zato hočeta neopaženo k cerkveni poroki. Bojita se celo za službe. Ker bo poroka z mojim dovoljenjem v La-

škem, naj se blagovoli rešitev prošnje poslati naravnost v naš župnijski urad v Laškem.

Značilno je tudi naslednje pismo župnika iz Hoč pri Mariboru, v zadevi poroke Orovič Franca in Šestir Vere:

»Predragi gospod opat in moj dobri prijatelj Peter! Kar tako po naključju so prišli Tvoji svatje v Hoče in prosili, naj jih poročim. Saj veš, zakaj! Da čimbolj zakrijajo sled, kje je bila cerkvena poroka. Jaz sem potem telefonično dobil dovoljenje od škofijskega ordinariata iz Maribora. Tako je vse v redu!

Bodi mi iskreno pozdravljen. In Gospodov blagoslov s Teboj.

Vedno vdani

Pribožič Peter.

Vse gornje navedbe so povzete iz nekaterih od vrste originalnih dokumentov. Knezoškofijski ordinariat v Mariboru se je seveda v utemeljitvah imenu dodeljeval spregled oklicev ravnatelj pisarne dr. Cukala, v par primerih pa tudi škofov tajnik Justin Oberžan.

Ne mislimo se spuščati v vprašanje notranjega poslovanja med škofijo in posameznimi župnišči, toda utemeljitve na množici predlogov za spregled oklicev dokazujejo, da je opat dr. Kovačič s pristankom knezoškofijske pisarne vzgaljal pri ljudeh, ki so se k njemu zatekli po svet glede cerkvene poroke, negativni odnos do oblasti, čeprav prav dobro ve, da je pravica do svobodnega izvrševanja verskih obredov zajamčena po Ustavi in tozadevnih zakonih ter se tudi izvaja v praksi vsakodnevnega življenja. Prav tako ve, da ni bil še nihče zaradi cerkvene poroke preganjan, zapostavljen v službi ali celo odpuščen, ali imel gmočno škodo kakor je to navajal v svojih dokumentih. Gre za dejstvo namernega vzgajanja licemerstva in hinavščine v ljudeh, ki so pri njem kot dušnem pastirju iskali sveta glede svoje cerkvene poroke. Logično pa je, da v človeka, ki laže ne more imeti pošten človek pravega zaupanja, niti ga ne more biti nihče vesel.

Postavlja se vprašanje, zakaj je celjski opat in župnik dr. Peter Kovačič s tako vnuo in trdovratnostjo skozi vsa leta navajal takšne in podobne razloge za spregled oklicev. Toda eno je gotovo. V vzgajanjem laži, licemerstva in hinavščine, z nasilnim poseganjem v pravice staršev do otrok, z nameranim kršenjem predpisov o prijavi dohodkov dokazuje svoje omalovaževanje vsega kar je vsakemu poštememu človeku osnovna dolžnost: izvrševati obstoječe državne predpise, biti načelno in pošten do sojudi v službi in izven nje, spoštovati pravice vsakega državljanca in videti v njem človeka, tovariša, ne pa sredstvo za širjenje mrznje in verske nestrpnosti.

Prepričani smo, da bo za svoje prestopke moral dajati pošten zagovor pred našim ljudskim sodiščem. Prav bi tudi bilo, da naša oblast regulira vprašanje cerkvenega krsta otrok na isti način kot je že urejeno poučevanje verouka, da namreč brez pristanka staršev nima nihče pravice posegati v pravice, katere očetu in materi kot nosilec družinskega življenja edino pripadajo.

Planinsko društvo Celje pred novimi nalogami

Planinstvo ima v Celju dolgoletno tradicijo, saj bomo v letu 1953 praznovali 60 letnico ustanovitve podružnice SPD. Celjsko planinsko društvo je torej poleg ljubljanskega najstarejše na Balkanu.

V preteklem letu je društvo z uspehom prebrdilo tiskilo, ki je nastala zaradi gozdnega požara na Golteh. Mozirska koča, ki spada tudi med štiri najstarejše planinske postojanke v naših gorah, je pozidana, lepša in prostornejša, kot je bila prej. Delno je bila razširjena koča na Raduhi, poleg tega pa so bili položeni temelji za obnovo doma v Logarski dolini: v mesecu septembru so delavci »Remontae iz Smartnega ob Paki dvignili poslopje za eno nadstropje in ga pokrili s salomtom. S tem je bil porabljen kredit 1.000.000 din, ki ga je dala Glavna uprava za turizem in gostinstvo v Ljubljani.

Gospodarske spremembe so društvo postavile pred nove naloge. Kljub trenutni zagati so bili na obnem zboru sprejeti sklepi, ki so pomembni ne samo za razvoj planinstva — v kulturnih državah pomembnega gospodarske, političnega in kulturnega činitelja — pač pa tudi za razvoj turizma in gostinstva v celjskem bazenu in v vsej Savinjski dolini. Društvo namerava s posojili dovršiti dela na glavnem objektu v Logarski dolini in na Raduhi. Zgornja Savinjska dolina je bila doslej po osvoboditvi v tujskoprometnem pogledu povsem zanemarjena. Društvo se je posrečilo, da je spravilo svojo gradnjo med prioritete. Upamo, da bomo to nalogo kljub vsemu izvršili, treba pa bo tudi rešiti prometno vprašanje: cesta je v obupnem stanju in avtobusne relacije ni. Pred vojno pa je bila na tej cesti trikratna dnevna zveza s Celjem in ena s Ljubljano. Kakor da je Savinjska dolina hlofena iz sistema turističnih lepote sleveske domovine!

Pred društvom stoji tudi problem finančnega uravnovejanja. Na tem mestu je treba izreči priznanje OLO Celje-Okolica, ki je društvo podprl s pomembnim zneskom (200.000 din) in MLO Celje-mesta (30.000 din).

Zelo važni so tudi odseki, ki se v njih vzgaja in udelejuje naša mladina, t. j. alpinistični in smučarski. V letu 1951 sta sprčo gospodarskih skrbi trpela, v bodoče pa jih bo treba materialno in organizacijsko pod-

preti. Za razvoj smučarstva je potrebna cenena zveza z Mozirjem. Zato bo društveni avtobus vsakega člana AO, smučarskega odseka in pionirskega odseka prepeljal v Mozirje in nazaj v Celje za 100 din. Minimalna ovrha s prenočitvijo na Mozirski koči znaša 130 din dnevno, popolna od 230 do 275 din. Društvo bo priredilo splošni alpinistični in smučarski tečaj na Korosici z namenom, da odpre smučišča med Vrčici in Poljšakom, po svoji popolnoma pozabljeni. Raduha pa je s svojim edinstvenim smučarskim svetom celjski mladini že precej znana. Pri tej priložnosti ponovno vabimo celjske prosvetne delavce, da snujejo po šolah pionirske planinske odseke, saj je članarina za pionirje in mladince minimalna (25 din). Planinska zveza Jugoslavije je v prizadevanju za čim širši razvoj planinstva izposlovala tudi 75 odstotni popust pri vseh cenah na progar, daljši od 50 km. V letu pa je akcija, da se to zniža na 30 km, popust pa na 90 odstotkov vozine. Pri tem opozarjamo člane, da je treba poravnati članarino za prihodnje leto takoj, ker popust na vlakih ni mogoče, če legitimacija PD ni potrjena za leto 1952. Pohitite torej z vpisom v društvenem lokalnu v Stanetovi ulici od 14. do 16. ure. Za zavode in ustanove je priporočljiv skupinski vpis po poverjenikih.

KJER PIJANČEVANJE PODA ROKO KRIMINALU

Svajcer Alojz je bil poslovodja v Kmetijski zadruzi v Jurklostru. V treh mesecih od nastavitve na do odpušitve iz službe je v poverjeni in trgovini napravil nič manj kot za 425.000 din primanjkljaja. Primanjkljaj je povzročil s svojim skrajno malomarnim poslovanjem. V času racionirane prekrije je dajal moko na slepe odrezke, samovoljno je zniževal cene raznim ošepam, da so jih nesele v banko. Pri vsem tem je bil stalno pijan in kakor je sam izjavil: »Nisem mogel delati drugače, če nisem bil pijan.«

Storilec je bil izročen sodišču, da mu pri sodni primerno kazni, kjer se bo moral naučiti delati tudi brez pijače.

... in dama

GOSPODARSKI SPORAZUM MED JUGOSLAVIJO IN ZDA PODPISAN

Dne 8. januarja je bil v Beogradu podpisan sporazum o gospodarskem sodelovanju med FLRJ in ZDA. V imenu naše vlade je sporazum podpisal minister za zunanje zadeve Edvard Kardelj, v imenu vlade ZDA pa veleposlanik ZDA v Beogradu George V. Allen.

Po tem sporazumu bo vlada ZDA še nadalje dajala vladi FLRJ blago, storitve in drugo pomoč, ki jo bo ta zahtevala, vlada ZDA pa odobri. Naša vlada si bo prizadevala izdati potrebne ukrepe z učinkovito uporabo pomoči, za pospeševanje razvoja industrije in kmetijstva, za zagotovitev stabilnosti svoje valute, trdnosti valutnega tečaja in notranje planske stabilnosti itd.

Dolarsko ceno za blago in storitve, prejeeto kot darilo, bo vlada FLRJ plačevala na poseben račun, ki bo v sporazumu z vlado ZDA uporabljen v Jugoslaviji za potrebe jugoslovanskih obrambnih sil, za varovanje valutne in finančne stabilizacije za pospeševanje proizvodnje, mednarodne trgovine in razvoja novih virov bogastev.

V sporazumu se nadalje določajo potrebne klauzule o izvozu materiala jugoslovanskega izvora v ZDA da bo vlada FLRJ dajala potrebne informacije in poročila o izvajanju tega sporazuma ter da bosta obe vladi v celoti seznanili javnost s cilji in napredovanjem pomoči, ki se bo dajala na podlagi tega sporazuma. Sporazum določa tudi, da bo osebe za izpolnjevanje nalog iz tega sporazuma uživalo iste privilegije kot člani diplomatskega osebja v obeh državah. Sporazum se lahko vsak čas spremeni in dopolni, registriran bo pri generalnem sekretarju ZN. Z dnem podpisa je stopil v veljavo in velja do 30. junija 1955 leta, v kolikor ne bo že prej prenehal veljati v skladu z odrejenimi pogoji.

KAJ PRAVI KNJIZEVNIK CAR EMIN

Zagrebski Vestnik je poslal svojega dopisnika na pogovor z znanim istrskim književnikom Carem Eminom. Le-ta je v zvezi z italijansko politiko napram Jugoslaviji izjavil, da so italijanske stranke v pogledu gonje zoper Jugoslavijo popolnoma enotne.

OBSODBA BOLGARSKIH VOHUNOV

Okrožno sodišče v Vranju je obsodilo 14 obtožencev, ki so bili zasodeni v mreži bolgarskih vohunov. Dva sta bila obsodena na smrt z ustrelitvijo, ostali pa na odvzem prostosti od dveh let naprej.

SKORAJ TRI MILIJONE POTNIKOV JE PREPELJALA LANI JADRANSKA LINIJSKA PLOVBA

Lani je »Jadranska linijska plodba« prepeljala okoli 2.800.000 potnikov, to pomeni 1.200.000 potnikov več kot leta 1951, ko je Jugoslovansko potniško ladjevo imelo za celih 18.000 brutoregisterskih ton več kot danes.

POSTNE ZNAMKE, KI NISO VEČ V VELJAVI

Z letom 1951 so prenehale veljati vse znamke s partizanskimi motivi, kakor tudi ležeče oblike znamk z likom maršala Tita. Veljavne so samo tiste znamke v oranžno rumeni barvi za din 8. V veljavi so samo znamke z gospodarskimi motivi in spominske znamke.

3048 POMILOŠČENIH

Minister za notranje zadeve FLRJ Aleksander Ranković je izdal ukaz, da zberejo po kazenskih zavodih podatke tistih, ki bi lahko prišli v poštev za pomiloščenje. Predloženih je bilo 3048 kaznovanih oseb, ki so bile takoj pomiloščene.

TISKOVNA KONFERENCA DR. JOZE BRILEJJA

Jugoslovanski veleposlanik v Angliji, dr. Jože Brilej je priredil za predstavnke angleškega tiska tiskovno konferenco. Orisal je navzočim novinarjem posebno pot jugoslovanskega razvoja. Dejal je, da nimamo namena, da bi presadili v Jugoslavijo oblike, ki so bile dosežene v drugih državah, kajti kakor se je stalnski sistem pokazal kot nesprejemljiv za jugoslovanske narode, tako tudi ne bi mogli spraviti v sklad druge tuje oblike z zgodovinskim razvojem Jugoslavije.

MADZARI SE VEDNO NISO ZAPUSTILI OTOKA NA MURI

Zato je naša vlada poslala madžarski vladi noto, v kateri zahteva vlado FLRJ, naj madžarski vojniki tlakov zapustijo ta otok, ki je del jugoslovanskega ozemlja.

KULTURNI PREGLED „Savinjskega vestnika“

Ob 30 letnici gledališkega udejstvovanja Angele Sadarjeve

V četrtek, dne 10. 1. m., je na svoji otvoritveni predstavi naš novo osnovani Ljudski oder v Celju proslavil na lep in primeren način in z odkritosrčno toplino tridesetletnico gledališkega umetniškega udejstvovanja ene naših najvidnejših kulturnih delavk v Celju, Angele Sadarjeve.

Po nesrečni italijanski okupaciji naše Primorske je pred več kot 30 leti prišla Angeleca Sadarjeva v Celje, kjer je našla svoj drugi dom in novo domovino. Polna idealizma se je kot mlada učiteljica vključila v šolsko delo pri vzgoji otrok, predala pa se je z vsem srcem tudi izvenšolskemu delu pri takrat lepo razvijajočem se gledališkem življenju, katerega osrednje gibalno je bilo Dramatično društvo v Celju. Prvič je nastopila v Celju v Milčinskega igri Volkašin kot pevka, pozneje v veseligrski Avtomobilist. V sezoni 1920-21 je posejala enoletni dramatski tečaj v Celju, ki ga je priredilo Dramatično društvo pod vodstvom režiserja Milana Skrbinskega. Odtlej jo stalno srečujemo na celjskem odru v najrazličnejših vlogah, v katerih vsaki vtisne pečat svoje umetniške osebnosti.

Pred tridesetimi leti je igrala Nino v Cankarjevem Kralju na Betajnovi. Nastopala je pod vodstvom raznih režiserjev, n. pr. Bratine, Janka, Železnika in vrste domačih. Znale so njene dovršene kreacije Marije Stuart v istoimenski Schillerjevi drami, Katje v Tolstojevem Vstajenju, Ane v Frankovi Kralji in Ana, glavne vloge v Molnarjevem Tajumu, v raznih Cankarjevih dramah itd.

Med težko okupacijo 1941-1945 je istočasno s slovenskim narodom na Štajerskem doživela marsikatero gorje, vendar ni klonila in čim je mogla, je že bila v službi svojega ljudstva, da mu v težkih dneh preizkušnje pomaga ter mu stoji ob strani. Tako jo srečamo po kapitulaciji Italije na Primorskem kot učiteljico slovenskih otrok, povezano z narodnoosvobodilnim gibanjem.

Po osvoboditvi Celja se je naša jubilatka takoj vključila v plodno kulturno delo v našem mestu, ki ga je bil nemški okupator zapustil v kulturnih ruševinah. Pa kje naj naša Angeleca ne zasadi lopate, če ne pri našem teatru? Ob ustanovitvi Ljudskega gledališča v Celju jo vidimo med prvimi sodelavci in skozi do danes je eden glavnih stebrov te važne kulturno-prosvetne ustanove v Celju. V razdobju 1945-1948 je nastopila stokrat, po letu 1948 do danes nešteto krat, in smo jo lahko občudovali v najrazličnejših vlogah, velikih in malih, resnih in šaljivih, uglednih in »neuglednih« ipd. Vsaki vlogi je posvetila svojo pozornost, v detajlih preštudirala tudi na videz nepomembne malenkosti, in jo izdelala

Kulturno in prosvetno delo v Kozjem

Kozje je doživelo v zadnjih štirih tednih kar štiri prireditve. Prva je bila na državni praznik, ki je privabila v dvorano vse Kozjane, saj je bil tudi spored ne le obilen, temveč tudi vzorno pripravljen in izveden. Prav nič ni zastajala proslava dneva JLA, nekateri celo trdijo, da je bil program še lepši. Zadovoljni so bili predvsem obiskovalci, ki so prišli od daleč in ki jim ni bilo žal potovanja v Kozje. Strelska družina je ta dan odprla tudi strelišče v Gluhi peči, točno tako, kakor so se poprej dogovorili na svojih sejah. Družina je prvič priredila večjo vajo v streljanju s starejšimi in z mladino. Strelišče je zgrajeno po predpisih, je zadostno zavarovano in popolnoma ustreza potrebam družine. Les je bil darovan.

Za novoletno jelko je bila mladini poklonjena prireditev, kakršne v Kozjem delo dolgo ni bilo. Odprli so lutkovno gledališče, novost na Kozjanskem. Komaj je dedek Mraz zapustil oder, že se je na lutkovnem odru prikazal Gašperček, ki je stavlil mladini in deci uganke in povedal pravljico. Sledil je krajši poučni film za mladino, nato pa lutkovna igra »Rdeča kapica«. Lovca Jaka in že poprej Gašperček sta spravila deco v tako prisrčen smeh, da so se ga nalezili tudi odrasli. Po predstavi je sledila obdaritev dece in šolske mladine. Z darili so prispevale vse množične organizacije v Kozjem, ki so med seboj tekmovala, katera bo nabrala največ. Omeniti moramo KZ Kozje, ki gmotno rada podpira napore prosvetnih in kulturnih ustanov.

Da so prireditve potekle s tolikšnim uspehom, je glavno zaslug učiteljstva, ki je dalo vse od sebe tako za priprave kakor za nastope same. Ravnatelj nižje gimnazije tov. Klančnik je ustanovil lutkovni oder, ga opremil in ga tudi vodi. Morda bi z lutkovnim odrom lahko gostovali tudi drugod po Kozjanskem. Da se ga bodo otroci povsod razveselili, smo prepričani. Razume se, da imajo v Kozjem tudi delavni pionirski svet.

V pravkar osnovani ljudski univerzi je bilo predavanje strokovnjaka iz Celja o sadjarstvu in o sadnem uničevalcu kaparju, drugo predavanje je napovedano iz živinozdravniške vede. Telovalno in gasilsko društvo sta silvestrovala, ljudska prosveta ima pa že naštetirano tridejansko, tako da se bodo Kozjani že v nekaj dneh zopet znašli v dvorani.

„Volkašin“ na Vranskem odru

Na Vranskem je že v tradiciji, da na Silvestrovo igrajo kakšno igro. Na predvečer letošnjega leta so se odločili za »Volkašina«.

Teško je poročati iz Vranskega, če po resnici pove napake je ogenj v strelh. Vsekar je treba razumeti, da imamo tu pred očmi diletante, zato sem tudi tokrat večinoma zaprl oči. Ne bom jim subjektivno volje — naj bo po njihovem.

»Volkašine je kot nalašč za Silvestrovo. Ni dolga igra, je lepa in kar je glavno, vsebuje mnogo petja. Igra je bila dobro podana. Videlo se je, da so se potrudili. Predvsem moram pohvaliti igro šteke Juhartove in tov. Šimenka. Zadnjega bi želeli še večkrat videti na vranskem odru.

Ob silvestrovanju je tudi mladina pokazala dve točki. Tudi kronika je dobro učinkovala. Le tov. Križnik, ki jo je podal, pravi, da je ne bo več, ker se lahko preveč zameri vaščanom.

A. P.

Spevoigra „Mežnarjeva Lizika“

REPRIZA V LASKEM

Vsaka dramatska skupina je kolektivni zunanji izraz ljubezni do igralškega ustvarjanja, ki se s požrtvovalnim premaganjem težko od nastopa do nastopa dviga iz prvotno nezahtevanege diletantizma do resnične igralške kulture. Igralska družina, ki si bo na taki podlagi sestavila obračun svojega letnega dela, bo že s tem napravila korak k dvigu svojega igralškega znanja. Verjetno se ne motim, če prštevam med nje tudi rudarsko dramatsko družino SKUD »Dušan Poženec« iz Rečice.

»Mežnarjeva Lizika« spada v spevoigro, ki po silovitem prelomu, ki ga je prinesla vojna nima velike idejne vrednosti, vendar pa zapušča v gledalcu nekako toplino, ki jo ustvarja karakterni lik človeka s planin. Naslovno vlogo je igrala tov. Bobnarjeva z njej lastno igralsko in še bolj poudarjeno pevsko rutino odlično in s tem dala predstavi pečat dobro igrane igre. Skodilo pa njeni igri ne bi malo več živahnosti, ki di se zlija v lepoto planinskega sveta. Zunanjemu liku »mežnarja« (tov. Dragar Mirko) bi lahko sledil globokejši očetovski govorni glas. V igri je bil precej dober in je predvsem v drugem dejanju pokazal dovršeno očetovsko skrb in milino ter ustvaril lik »resničnem doživljenju«. Tudi pevsko je bil takrat najboljši. »Doktorju« (Padar) bi pristojala večja modna zunanost sicer pa je vse to odtehtalo njegovo resnično lepo, kultivirano petje. Lepota njegovega glasu bi verjetno bila dobrodošla vsakemu poklicnemu gledalšču, vendar je tov. Pader ostal zvest rudarskemu poklicu in prepeva v gošini svojim delovnim tovarišem. Taka skromnost je resnična odlika! Najboljša igralca tega večera sta bila »Janez« v osebi tov. Mikše in »Marjana« tov. Grašak Marica. Mikše se bo pod pravihmi vodstvom povsod do odličnega karakternega igralca, to nam dokazuje njegov dvig od nastopa do nastopa. Res mojstrsko je bila podana topla kmetjskega fanta s planin, ki ob krivici in bojznosti za svojega dekleta vzklija z elementarno močjo, katera pa se v kremenitem značaju, svojstven človeku, ki so ga izoblikovale gore, spremeni v ponos. Roža pobrauna izpod nog plesalcev, je bila kretinja, ki jo dosega le res dober igralec. »Marjana« tov. Grašak Marice je mojstrstvena zase. Verjetno to sposobnost ne dosega samo v vlogi stark? Gostilničar (tov. Preskar) bi dopuščal v igri še kako izrazitost v podajanju, v ostalem pa

je zaigral naravno in bil svoji sestri Čilki (Eli Kozovine) in zasobniku Krofu prav dober partner. Igra Čilke je bila duhovita, zaigrana šarmantno in je verjetno pri publiku dosegla svoj namen. Za njo igralsko ni zaostajal tov. Dragar Ludvik. Skoda le, da sicer prav dober igralec zaide v lustne govorne dodatke, s katerimi se največkrat doseže nasprotno. Napaka režiserja pa je nekulturna trebušna oblika, kar vsekakor ni estetsko.

Aplavz za svoje živo podajanje je žel tudi Lenc (Grašak Ludvik) in to zaslužno. Teško je igrati vlogo, ki mora prikazati duševno zaostalega človeka in vendar ostati na višini človek dostojanstva. Tov. Grašak je to odlično izvedel. Skupina deklet, ki ga je obkrožala je bila harmonična celota, igralsko in pevsko zadovoljiva, vsekakor pa naša planinska dekleta nimajo rož, niti pentelj v lasih. Vsakršno olepšavanje v tem smislu ni pravilno. Podajanje pa je bilo v celoti prisrčno. »Občinski sluga« (nekoč) je v igralcu tov. Černetu zaživel tako dobro, da mu ni ničesar ostal dolžan. Črto, ki je ločila njegovo avtoriteto od ljudskega hotenja je bila podana dobro. Skoda, da se valčki niso vrstili v predpisnem redu. Profesor (tov. Žaže) bi bil lahko bolj profesorski. Verjetno mu ta vloga ni prirasla k srcu. Turisti so bili premalo naravni. Borba s komarji je prešla dovoljeno širino. Zdi se, da ta prizor v celoti že v režiji ni dobro postavljen. Pastirčka sta bila dobra, le prvi je bil za svoje okolje neprimerno obleden. Vsi ostali med njimi Bohun so bili zadovoljivi, ponekod igralsko precej dobri (Irima).

Orkester je bil, žal, številčno premajhen in bi se vsled tega tudi v bolj akustični dvorani ne mogel povsem uveljaviti. Tov. Rupert in tov. Gorič sta v delo vložila mnogo truda, prvi orkestralno, drugi kot požrtvovalni učitelj posameznih pevcev. Narodne noše igralcev so dale igri domač, prazničen izraz v celoti.

Boleča točka pri večini naših podeželskih dramatskih družin je še vedno nepravilna uporaba jezikovnih virov in s tem v zvezi večja ali manjša nejasnost govora pri posameznikih.

Zelimo igralški družini še več uspeha, ki ga bo pri vsej svoji požrtvovalnosti gotovo dosegla, predvsem se se mora zavedati, da je samokritičnost najhitrejši pot do uspešnega cilja.

Upamo, da jih bomo kmalu spet videli na odru, s kakim kvalitetnim delom.

-Rov-

Šentjakobsko gledališče v Celju

Obisk, ki ga je prejšnji mesec napravilo celjsko Mestno gledališče v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani, so gostitelji sklenili vrati že ta mesec. Tako bomo šentjakobske gledališke igralce lahko pozdravili pri treh predstavah: jutri v soboto 12. t. m. zvečer in v nedeljo 13. t. m. popoldne in zvečer. Vsakrat bodo predvajali veseligr v treh dejanjih »Skandal pri Bartlettovihi«. Avtor te duhovite komedije, polne situacijske in besedne lomike je Avery Hopwood, bivši londonski gledališki podjetnik in hkrati dramatik — avtor večjega števila komedij in dram: Sinji trak, Ptičje gnezdo itd., od katerih je najbolj znana ta, s katero prihajajo šentjakobčani. Igrali so jo že petnajstkrat, vedno pri razprodani dvorani.

Veseligrad je zrealiziral Škerl Pero, igrajo pa Miran in Ervina Petrovičeva, Marijan Lom-

bar, Vera Murkova, Pavle Jeršin, Frida Grunova, Gnidovec Ante in Kestrin Jugo.

Šentjakobsko gledališče, s ki ni bilo nikoli toriče eksperimentov, ampak zgolj izraz stremljenja ljubiteljev gledališča (M. Petrovič) preveča domačnost, odlikuje pa svojevredno igralski in oblikovalni slog, ki ga označujejo tudi s šentjakobskim slogom.

Sprito teh simpatičnih odlik privlačje šentjakobsko gledališče še vedno — v gledališko zelo razgiban Ljubljani — široko občinstvo tako iz njenega centra, kakor z njenega roba.

Prifakovati moremo, da bodo šentjakobski gledališki igralci tudi v Celju, v relativno danes ni manj v gledališkem pogledu razgibanem mestu, našli na nemajhen odziv. To zasluži njihovo pristno umetniško stremjenje, ne nazadnje pa tudi primerjava s celjskimi gledališkimi močmi.

Za vzgojo staršev

Otroci so naše največje bogastvo, pa naj velja to za posamezne starše ali narod. Ne trdimo zaman, da je mladina bodočnost naroda. Sodobne generacije so vlagale vedno največje napore v tista dela, katerih učinek naj bi služil bodočnosti. Ustvariti otrokom, mladini, lepše čase, boljše, udobnejše materialno življenje in bogatejše kulturne pogoje, to je naloga tudi vseh nas, ki danes sredi dela vihitno orodje in gradimo, v težkih okoliščinah sicer, toda borbeno, vztrajno, nekolehljivo, svojo domovino.

Naša naloga, ki stojimo sredi življenja, je, da mladino vzgajamo. Vzgojo imenujemo direktno, aktivno, zavestno in smotno vplivanje odraslih na doraščajoči rod. Kar bomo z vzgojo otrokom dali, to bodo le-ti v svojem razvoju izpolnjevali, gradili samega sebe in tistega dne, ko bodo sami stopili v sredino življenja, začeli tudi — dopolnjujoč — prenašati na svoj naraščaj.

Otrok ni kos lesa ali katerega koli drugega materiala, ki ga nekdo oblikuje. Če slab mojster ali pomočnik desko skvari, bo pač vzal drug material in delo dovedel. Če slab vzgojitelj pokvari otroka, bomo pač imeli pokvarjenega otroka. Otroka ne moremo zavržeti kot skvarjeno obleko, ker

tiste sile, da bi se boril zoper nasprotno tokove doma, jih prevladoval, se ob tem utrdil in uporno gradil samega sebe. Da navedemo konkreten primer:

Našim otrokom je omogočen kot obvezen študij nižje gimnazije; če imajo starši za otrokovo učenje in napredek razumevanje, če mu moralno ali kakorkoli pomagajo, bo otrok v šoli ugodno napredoval in po osemletnem šolanju z lahkoto poleg znanja v glavi imel v žepu spričevalo dovršene nižje gimnazije; imamo pa žal v posameznih redih zelo malo število takih otrok, ki doma nič ne delajo (učiti se, ponavljati, izdelovati naloge ipd. doma pa je vendarle treba!), vsled česar navzlic dobri glavici (inteligentnosti) ne napredujejo, izkazujejo negativne uspehe in povečujejo procent nezadostnih. Kdo je kriv? V nemali meri — bodimo odkriti! — zanikrni starši.

Kdor hoče postati dober mizar, čevljar ipd., se mora učiti. Za vsak poklic je treba temeljitega učenja, če hočemo doseči ugodna znanja, spretnosti ali privajenosti. Tudi otroke je treba znati vzgajati. In zares je zanimivo, da ni treba ravno za to najvažnejšo družbeno dejavnost staršem nikakega »spričevala«. Ljudje se ženijo in imajo otroke, potem pa marsikje otroci rasto kakor drevesa v hosti. Nekega dne morda starši začudeni ali s strahom spoznajo, da z njihovimi otroki nekaj ni v redu, da so njih otroci slabo vzgojeni, pa krivijo karšibodi okrog sebe za takšno stanje. Dostikrat tožimo o pokvarjenosti mladi-

dine; morali pa bi pravzaprav vzklikniti, da se je začuditi, ker imamo vendarle toliko dobre mladine — navzlic dejstvu, da so se starši ne vemo o čem vse izobraževali, le o vzgoji otrok, ki je njih odgovorno delo v okviru družine, niso nikoli ničesar slišali.

Imamo mnogo dobrih staršev, ki se ob danih nalogah pričenjajo zavedati svoje vzgojne naloge in kažejo zanimanje za vzgojna vprašanja. Poudarimo lahko, da je to prav razveseljiv pojav tudi na kmetih. To zanimanje prihaja do izraza na različne načine. Ljudje radi poslušajo vzgojna predavanja in posejajo v lepem številu roditeljske zbere po naših šolah; diskusija se ravno ob vzgojnih problemih na množičnih sestankih razmahne, zaživi; starši, mlajši kakor starejši, izražajo živo željo, o vzgoji otrok sistematično se poučiti, čitati itd. Ko pa je vendarle toliko vprašanj, ki vise v tem oziru nad nami — saj pred našimi očmi otroci rasto: iz dojenčka se razvija malček, in malčka cicibanček, iz cicibančka šolarček, iz šolanja pubertetnik, mladenič, mladenka... In z otroki rasto v sreči staršev skrbi... In — ali ne zapet marsikoga ob pogledu na pubertetnika, pubertetnico — vest, da ni v polni meri kot oče, kot mati, pri vzgoji svojih otrok izpolnil svoje dolžnosti? Dobro in pravilno vzgojen otrok je blagor za družino in narod, slabo vzgojen otrok je nesreča zanj samega, za starše in širšo skupnost. In ker nam gre za srečnejšo bo-

dočnost slovenskega naroda, bo treba v bodoče tudi vzgoji naših naravnih vzgojiteljev posvetiti več pozornosti.

Vzgoja otrok je družbena zadeva, t. j.: na tem vprašanju smo več ali manj vsi zainteresirani. Tako moramo biti zainteresirani tudi na vzgoji staršev. Preenstveno bi morali paziti, da bi prešla dva mlada človeka pouk o vzgoji otrok še preden sta stopila v zakon. Hvalevredna je zato odredba naše prosvetne oblasti, da je vključila v učni načrt n. pr. gospodnjinskih šol in gospodnjinskih tečajev poleg kuhanja in šivanja tudi pedagogiko (nauk o vzgoji otrok). Nikakor ne bi škodilo, če bi poslušala predavanja o vzgoji tudi mladina (predvsem ženska mladina) v zadnjih razredih srednjih in strokovnih šol ipd. in sploh mladi ljudje v dobi dozorevanja. Prepričani smo lahko, da bi ta pouk rodil dobre sadove, saj bi sistematično obdelana učna snov drugače učinkovala v mladem človeku in bi v praktičnem življenju in potrebah prišla polno do izraza, posebno še zaradi tega, ker bi podprla priprone dispozicije za vzgojo mladih ljudi, ki so se odločili, stopiti v zakon in roditi otroke.

Z novim letom bomo tudi v našem listu o vzgojnih vprašanjih po možnosti čim pogosteje spregovorili; naša želja pa je, da bi naši starši sporočili listu svoja vprašanja, ki bi dala razgovorom o vzgoji pobudo in uravnavala skupna prizadevanja pri rasti naših otrok v tisto smer, ki bi bila uspešna in za velike naloge učinkovita.

Albin Podjavorskec

Z VLAKOM V SVOBODO. Pod tem naslovom smo pred meseci objavili vest, da so nekateri češoslovaški državljani z drvečim vlakom pobegnili v Zahodno Nemčijo. Tokrat vam prinašamo sliko nekaterih Čehov, ki so po nasilnem prehodu meje zaprosili za pol. azil.

DVA SAMOMORA

Dne 17. decembra 1951 se je v kabini kopalnice Laško obesila 23-letna Tobaković Dorra iz Bačke Topole. Za ta usoden korak se je odločila zaradi brezupnega zdravstvenega stanja.
Deset dni pozneje se je na podstrežju svojega stanovanja v Zabukovci obesil Kuzman Mirko, rudar iz Zabukovc. V obup ga je pogotovo nesoglasje v družini.

ŽRTEV SVOJEGA POKLICA

Je postal Videnšek Martin, ki je dne 19. decembra 1951 padel z ogródja pri gradnji planske koče v Klanjcu pri Dobrni. Nesrečnik je bil pri prihli mrtev.

Kratko veselje roparske tolpe

V noči med 1. na 2. januar je bilo vloženo v poslovalnico Ljudskega magazina na Ipavčevi ulici poleg Tkalnice hlače. Zjutraj so presenečeni uslužbenci ugotovili, da je bilo pokradeno za najmanj 415.000 din raznega blaga, predvsem tekstilnega. Organi javnega reda in varnosti so na licu mesta preiskali sledove tega snovoletnega požrta roparske tolpe. Izsledili so sledove dveh moških, ki sta z vlomilnimi pripravami, ponarejenimi ključni izvršila enega najbolj drznih vlomov po osvoboditvi v Celju. Sledovi so preiskovalce peljali na bližnje njivo, ker sta hotela brez dvoma speljati zasledovalce na napadeni sled. Oba sta se v tem pogledu premalo potrudila, kajti kmalu sta se obrnila nazaj proti mestu, kjer se je v množstvu drugih stropaj njuna sled izgubila...

Na poverjenstvu za notranje zadeve so se pripravili na dosledno izsledovanje tolpe, ki je že kar prvi dan v letu praznovala polmilijski sdoščice. Pravično so preocenili težavo bande v pogledu skrivanja in razprodaje ukradenega blaga. Slutili so, da bodo tolovaji hoteli spraviti blago iz Celja drugam. Če bi se jim to posrečilo, bi se zasledovalci zaman trudili, da jih najdejo. Zavrnil tega so naredili načrt, seznanili s njim vse miličnike in...

V noči z 2. na 3. januar so trije moški z vrčami zapustili stanovanje Kruca Franca v Ulici 29. novembra. Eden izmed njih je šel v mesto, druga dva pa sta se napolnila iz mesta ven proti severozahodu. Nedaleč od trgovine, kjer je bilo vloženo, pelje Dečkova cesta preko mosta. Na tem mestu sta se oba neznanca nahajala, hoteli zaviti po poti proti Ostrašincem, ko ju iz teme zaustavi oster kile: Stoj! Sprva sta mislila, da imajo vojaki vajze. Vročje sta si čela, da bi bila to je šala neslane pijanke. Toda kile se je ponovili in zaustavila sta se...

Miličnika Dolinšek Franc in Erzetič Zalko sta oba mlada neznanca ostro motrila. Frako rama sta nosila težki vrči. Po kratki preiskavi sta spoznala, da sta ta večer igrala z dobrimi aduti. Zahtevala sta od obeh naj jima sledita. Kakih trideset metrov od mesta na poti po Ipavčevi ulici je eden izmed njih začel bežati v smeri proti mestnem pokopališču. Ko je pretekel močvirje ob Dečkovi cesti, se je vsula za njim toča kroglj iz brzostrelke. Omahnil je ranjen skozi lopatico in pljuča...

Ranjeni Preložnik Ivan je v bolnici povedal imena svojih sodelavcev, prav tako njegovega brata Franca, ki je bil še tisto noč opešljan v zapore. Priznala sta, da je bil tretji član tolpe Grabner Slavko, ki je čitalec našega lista znan že v nedavni aferi pri »Povratnikih« MLO, kjer je bil obsojen na 10 mesecev pozojne kazni. Grabner je bil v resnici kolovodja tega roparskega pohoda. Sam se je udeležil tavnine z ranjenim Preložnikom Ivanom. Svoj plen sta oba prvo noč skrila pri Kruca Jožetu, ki je tisti večer praznoval krst otroka. Grabner je naslednjo noč spravil blago k znanki v Kidričevu ulico, brata Preložnik pa sta hotela odvreči blago izven Celja na dom.

Kruca Jože in Preložnik Franc sta po aretaciji priznala tudi tavnino blaga v Tkalnici hlačevine. 14. X. 1951 je v Tkalnici hlačevine zaposleni Kruca Jože podal 230 metrov blaga Preložnik Francu čez plot. To blago je razprodal pri materi obeh Preložnikov. Grabner je bil poleg tega osumljen tudi za krajko kokoli in zajev, kar je tudi priznal.

Vsi člani roparske tolpe, ki s svojimi pomagači čakajo na besedo sodišča, so bili mladi, razen Kruca, ki je star 41 let in je oče šestih otrok. Grabner in Preložnik Ivan sta stara 22 let, Preložnik Franc pa je leto dni starejši.

Vesilje teh predznih dolgoprstencev je bilo kratko po zaslugi dobre organizacije organov Notranjega poverjenstva MLO in poizrtvovalnosti celjskih miličnikov.

Celjska javnost pričakuje, da bo tudi pristojno sodišče pripomoglo k temu, da bodo takoj pojavi v Celju prenehali.

Gibanje prebivalstva v Celju

Od 31. decembra do 7. januarja se je rodilo v Celju 26 dečkov in 29 deklk.

POROČILI SO SE:

St. vednik JLA Sredojevič Borko in gospodinja Svireč Milica, oba iz Celja in tovarniški delavec Korosec Ignac iz Štor in bolnišničar streljanec Lapornik Angela iz Celja.

UMRLI SO:

Upokojenec Slapnik Franc, star 74 let iz Celja; Lah Darja, stara 9 mesecev iz Celja; delavka Tamara Marija, stara 49 let iz Celja; otrok Kajterer Marjan, star 3 leta iz Zadri pri Šmarju pri Jelšah; otrok Medved Franc, star 5 mesecev iz Topolice; dojenček Mastnak Franc iz Razbora; dojenček Lebč Mi-
rau iz Celja in sin posestnika Čokl Jožef, star 20 let iz Jazbin, Šmarje pri Jelšah.

OBJAVE IN OGLASI

Uprava »Savinjskega vestnika« sporoča da je primorana zaradi novih ekonomskih cen za osnovne surovine in material ter dviga cen za storitve podražiti ceno listu v kolportazi na 6 din za izvod.

Za naše stalne naročnike pa je cena lista ostala ista: celoletna naročnina 300 din, polletna 150 din in četrtletna 75 din.

Prosimo, da nam naročnino za 1. 1952 kmalu nakazete, če ne za celo leto pa vsaj za pol leta ali prvo četrtletje.

KLUB PRIMOOF V CELJU
V sredo, dne 16. januarja 1952 ob 19.30 bo v Klubu ljudskih poslancev v Celju predavanje: »O pomenu proizvodnje cinka«.
Predaval bo inž. Klemen Stegenek.

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU vas vabi na LITERARNI VEČER SLOVENSKIH KNJIŽEVNIKOV, ki bo v torek 15. januarja 1952 ob 19.30 v dvorani Doma ljudske prosvete (Narodni dom). Glasbene točke na klavirju bodo izvajale gojenke celjskega učiteljstva.

UPRAVA GOSPODINJSKEGA TEČAJA V Celju poriva vse prijavitelke na skupni sestanek dne 14. t. m. ob 4. uri popoldne v prostorih tečaja na I. osnovni šoli.

IMETNIKOM OROŽNIH LISTOV
Podaljšanje orožnih listov za teritorij MLO Celje se vrši v času od 14. I. do 31. I. 1952 od 8. do 12. ure pri poverjenstvu za notranje zadeve MLO Celje, Titov trg 6-II, soba št. 17.
Taksa znaša 400 din za vsak komad orožja. V kolikor prošilce zaprosi za podaljšanje orožnega lista z vlogo, je to potrebno takirati s 30 din. v kolikor pa to stori ustno, ta taksa odpade.
Ne zamudite roka!

Z pisarne poverjenstva za notranje zadeve MLO Celje

OPOZORILO

Opozorjamo davčne zavezance privatnega in združnega sektorja (obrtnike, proste poklice, hišne posestnike itd.), ki so v letu 1951 opravljali kakršno koli pridobitno delo, ali izvrševali samostojne poklice z namenom pridobivanja dohodkov, ali so imeli dohodek od zgradb, vrhov in od drugih imovinskih predmetov, da morajo zaradi odmere dohodnine vložiti davčne prijave na predpisanih obrazcih najkasneje do 31. januarja 1952.

Hkrati morajo vsi obrtniki in izvrševalci prostih poklicev vložiti letno prijavo od davka na promet proizvodov in storitev.
Kdor vire dohodkov utaja, oziroma izvaja neresnične podatke, z namenom, da bi se izognil plačilu davkov, bo kaznovan z denarno kaznijo, v posebnih primerih pa tudi z odvzemom prostosti do pet let.
Davčne prijave se dobijo pri MLO Celje. Poverjenstvo za finance, soba št. 20.

Roč za vlaganje davčnih prijav ne bo podaljšan.

Mestni ljudski odbor Celje
Poverjenstvo za finance

OGLASI

KUPIM v Celju ali v bližnji okolici eno ali dvo družinsko vilo ali hišo v dobrem stanju. Naslov v upravi lista.
PRODAM zaradi selitve dve lepi emajlirani posteljni, 2 nova posteljna vložka (feder-
alnzac), trodelni madrac iz žime, limo in gozjerje št. 37. Poleg tega prodam še razne hišne predmete, Doličič, Velenje 68.
PRODAM: bencinski motor (vodno hlajenje) 4,5 KS, voz nosilnosti 4000 kg, sejalni stroj s 17 vrstami. Vse v dobrem stanju. Naslov v upravi lista.
PRODAM nov »Singer« živalni stroj. Naslov v upravi lista.
PRODAM dobro mosko kolo. Naslov v upravi lista.
PRODAM železno sobno peč in karniso, dolgo 3 metre — tudi na bene. — Naslov v upravi lista.
PRODAM DKW — 350. Generalna reparatura in lak. Naslov v upravi lista.
ZAMENJAM dvo družinsko vilo za enodružinsko v Celju. Naslov v upravi lista.
V NAJEM dam dobro obiskovano gostilno v Savinjski dolini. Ponudbe na upravo lista.

Kdor mi preskrbi PRAZNO SOBO v mestu, dobi dobro nagrado. Bergler Franjo, Celje, Ipavčeva 16.

V SREDO 9. jan. sem izgubila črno usnjeno rokavico. Najditejša prosim, da jo proti nagradi odda na upravo Savinjskega vestnika.

Pred dnevi je zapustila Celje tov. Marija Baričić-Eskinja, službenka Dečje restavracije, ki se je odpravila na pot k svojemu motu v Buenos Aires. Na novi življenjski poti ji želimo obilo uspeha!

RADIO INTERESENTI!
Na zalogi najnovejših inozemskih radió aparatov »Anglene« 5 cevnih z magniřnim ořesom in francoski 4 cevni.
Nadalje: razbilni radió aparati, radió in električne žarnice, elektroliti, pisalni stroji, foto aparati, blatniki za kolesa itd.
»JUGOTEHNIKA«, CELJE, Stanetova ulica 8
Telefon 164

VABILO NA OBČNI ZBOR
Celjsko društvo »Rejcev malih šivalce« obvešča vse svoje člane, da bo 1. redni občni zbor društva dne 29. januarja 1952 ob 8. uri zjutraj v prostorih 1. osnovne šole v Drapinski ulici (bivša okoliška šola) v Celju.
Upravni odbor

PREKLIC
Preključem krst dveh mojih otrok, ki sta bila kričena brez moje vednosti.
Iriš Alojz.

PREKLIC
Preključem krst nad mojim otrokom, ki je bil izvršen brez moje vednosti.
Veber Ivan
Celje, Kersnikova 2a

NAJDENO
Na Tomičevem trgu v Celju je bila najdena denarnica z vsebino 490 industrijskih bonov in 50 din gotovine. Lastnik naj se javi z dokazilom o lastninstvu na PNZ Celje-mesto, soba št. 6.

GLEDALIŠČE

Gostovanje Šentjakaškega gledališča iz Ljubljane

Sobota, dne 12. januarja ob 20. uri: Avery Hopwood: **SKANDAL PRI BARTELETTOVII** vesoljra v treh dejanjih.
Nedelja, dne 13. januarja ob 15. uri: Avery Hopwood: **SKANDAL PRI BARTELETTOVII** vesoljra v treh dejanjih.
Nedelja, dne 13. januarja ob 20. uri: Avery Hopwood: **SKANDAL PRI BARTELETTOVII** vesoljra v treh dejanjih.
Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni dnevno od 16. do 18 ure.

KINO

KINO METROPOL
Od 9.—16. I. ANA KARENINA, angl. film
Od 17.—25. I. SINJA LAGUNA, angleški barvni film

KINO DOM
Od 11.—14. I. MAJOR IN FRKLJA ameriški film
Od 15.—17. I. SLAVICA, jugoslovanski film

KINO ZALEC
Od 12.—13. I. angleški barvni film
Od 14.—17. I. ameriški film
BRZOJAV NA ZAPAD
Dne 13. I. predstave ob 15., 17. in 19. uri

NEDELJSKA DEŽURNA SLUŽBA
Dne 13. januarja, tov. dr. Fiser Jože, Gregorčičeva ulica 7. — Nedeljska dnozna zdravniška služba traja od sobote popoldne do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

ZAHVALA
Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so spremlili na zadnji poti v Celju in št. Juriju ob Taboru našega nepozabnega tovariša IVANA OCVRKA, siuistelja Višje partijske šole pri CK KPJ in večletnega sekretarja OK KPS Celje-okolica. Predvsem se zahvaljujemo za izlostinke godbam SKUD »France Prešerena iz Celja in IZUD »Peter Sprajce« Griže-Zabukovca, pevskim društvom SKUD »Dušan Poženec Laško-Bečica, IZUD »Slavko Slan-
dere št. Pavel pri Prebuldu in IZUD »Ivan Cankar št. Jurij ob Taboru, gasilskim četam in vsem številnim darovalcem venecv. Zahvaljujemo se tovaršim Piki Jožetu, Rangigaj Ivanu, Lužnik Francu, Travner Leopoldu in vsem tistim, ki so pripomogli, da je bilo slovo od zaslužnega borca tako, kakršno si je s svojimi nesebičnim delom zaslužil. Iskrena hvala tudi vsem onim, ki so mu na kakršenkoli način pomagali v času njegove dolgotrajne in mučne bolezni.
Okrajni komite KPS Celje-okolica

Novo ustanovljeno Trgovsko podjetje s tekstilom in galanterijo

MARIBOR • GOSPOSKA UL. 20

s svojimi poslovalnicami:

- GOSPOSKA UL. ŠT. 20
- GOSPOSKA UL. ŠT. 25
- VELEBLAGOVNICA, JURČIČEVA UL. ŠT. 4
- PARTIZANSKA CESTA ŠT. 25
- DVORSKOVA UL. ŠT. 14
- ZRKOVSKA CESTA ŠT. 73
- PTUJSKA CESTA ŠT. 33

obvešča dobavitelje in kupce, da je pričelo z rednim poslovanjem

V svojih poslovalnicah nudimo odjemalcem bogato izbiro raznovrstnega blaga po konkurenčnih cenah

SINGER
tečaj šivanja in krojenja za začetnike

vpisuje tečajnice za februar 1952. Interesenti naj se takoj javijo v trgovini Singer, Celje

ŽIVI ZID

Stane Terčak

»Kočevarji so dali alarm, jutri bodo začeli zares!«
»To se bomo podili po teh hostah,« so govorili borci.
»Tišina!« se je glasila komanda s čela kolone. Bliziali smo se raselku treh, štirihi hiš. Srečerji smo zavili na desno. Ostali brigadi pa sta zavili v drugo smer.
»Vsaka brigada bo sama poravnala račun s Svabi,« so modrovali fantje.
»V širokem loku bomo prekoračili Kozjansko!« je dejal Badovinac.

Zavili smo pod Ručnico in se ustavili v Hrastju. V zgodnjih jutranjih urah smo zasedli vasice. Bilo nas je kot mravelj. Štab je določal hiše za nastanitve borcev. Ljudje so se prebujali iz jutranjega spanja. Začuden so si meli oči in nas ogledovali z različnimi občutki. Prvič so videli zbrano ogromno partizansko silo. Nudili so nam iz strahu in veselja vsega, kar smo potrebovali.

Zunaj je pritiskal mraz. Komendant Ilija se je spravil na peč in trdil, da ga boli zlatodec. Njegove dolge noge so mogle s peči kakor rogovile. Politkomisar Martin si je podpiral glavo za mizo. Vsi ostali pa smo polegli po podu.

Gospodar je izginil na podstrežje. Čez hip so se začeli težki koraki, počasi so se odprla hišna vrata. Suha svinjska glava se nam je zasmejala z lesenega kroznika. V steklenici se je penil tepkovec. Ilija je na mah pozabil na svoj bolni želodec in se krepko vpihnul v svinjsko glavo. Vsi ostali so mu vneto in navdušeno pomagali.

Dan je bil namenjen počitku. Dopoldan je minil mirno. Svabi nas niso nadlegovali. Patrule so zasedle vse pomembne vrhove v velikem loku okoli brigade.

Popoldne, ko je bil tretji bataljon ravno pri obedu, je udarilo s hribčica nad nami. Naše patrolje so se spoprijele s švabskimi predhodnicami. Takoj nato so Svabi poškopili z vrha po nas. Fantje so pustili svoje porcije in se zakadili v smeri napada. Svabi so se začeli umikati proti mali zidanici, iz katere je mitra-

ljez kar ūlil proti nam. Ves naš ogenj smo usmerili v to stran. Borci so juršali v hrib. Svabski mitraljez je utihnil. Z vsa naglico so se pobrali v gozdiček pod zidnico. Ko smo prisopihali do hrama, je bil prazen. Okoli oglov je ležalo na kupe izstreljenih mitraljezkih nabojev. V zavetju stene na zapadni strani smo z gledali ležečo veliko, močno postavo. Začudeno smo pogledali. Bil je oficir in vodja oddelka. Vsi njegovi vojaki so klavrno popihali, njega pa prepustili nam. Slabotno je mahal z roko.

»Ne streljajte, ne streljajte!« je s težavo izdaval. Vsi smo zvedavo priskočili.
»Kaj hudiča misli, da mi streljamo ranjence,« se je zadir borec za oglov zidanice.
»Bodi kar brez skrbi, ne bomo te poslali v trinajsti bataljon, četudi dobro vemo, da si zaslužil to kazeni!« mu je začel pojasnjevati Branko.

Prišel je bolničar. Odpeli so mu bluzo in pregledali rano. Prsi je imel prestreljene. Obvezali smo ga in mu nudili pomoč kakor vsakemu našemu borcu. Položili smo ga na slamo.
»Partizani gut, partizani gut!« je neprestano momiljal ves prestrašen.

»Gut, gut!« so ponavljali smejoči se partizani.

Preden smo odšli, mu je Jože zagrozil: »Poslušaj, kaj ti povem! Dobro si zapomni: ako se izližeš in te še enkrat dobimo, da se boš boril proti nam, te postavimo pred mitraljez. Tak boš, kakor ribniško rešetlo!« Besede je podkreplil s kretanjami. Smisel besed je Nemec razumel, prestrašeno je gledal na vse strani in kimal z glavo.

»Naj le vedo, da smo prava vojska, ki se zaveda, kako je treba ravnati z ranjenec,« je poudaril Tone. Pustili smo ga v zidanici.

Bridko smo se varali. Svabi se niso ravnali po pravih vojskovnanja. Na Paškem Kozjaku so izsledili naše ranjence. Niso jim nudili pomoči. Vse do zadnjega so postrelili. Le kurir Branko se je rešil.

»Fantje, danes se moramo pošteno najesti in napiti, jutri se bomo pa pretepali kot vrage,« je razlagal komandir Bogdan za plotom svojim borecem in rezal cele zaplate prekažene svinjine.

Na nasprotni strani v smeri proti Bohorju so se čuli slabotni odmevi bacačev. Koncentracije Švabov so se pričele. Po vsem Kozjanskem so švabske jedinice ugotovljale naš položaj.

»Jutri se bo kar kadilo, tako se bomo žgali. Treba bo manevrirati,« se je hahljal Ilija na peč in zvonil s svojimi dolgimi nogami.

Proti večeru smo se začeli odpravljati. V gozdičku so se naše patrolje spoprijele s Svabi, ki so prodirali proti Hrastju.

»Eh, bratci, za danes smo vas speljali. Jutri pa obkoljujte Hrastje, mi bomo že daleč,« se je smehljaj politkomisar Martin, ko je poslušal nabijanje rafalov in minometalcev.

Vedeli smo, da bo treba vsak dan vsaj enkrat spremeniti položaj in se preseliti na drug sektor. S to taktiko bomo Svabe izmučili, postali pa bodo tudi nesigurni.

Večer nas je vzel... Pozno ponoči smo potrkali na vrata domačij vasice Zusem. Ves dan je bila brigada na položajih. Bili smo pripravljani, da dostojno sprejmemo Svabe. V snežnem mezežu smo se izmuznili neopazno in zasedli položaje pri Prevorju, Vrhu, Loki pri Planini in čuvali dohode cest iz Slivnice v Kozje in iz Šentjurja v Planino. Na ta način sta bili odrezani močni švabski postojanki Kozje in Planina, kamor so zbežali Svabi iz Sv. Vida, Zagorja, Prevorja in Pištjanja.

Brigade so se razlike kakor povenodj po Kozjanskem... Bohor jih je sprejel in jim dal zavetje...

Gozdovi znajo govoriti! Njihovi govorci lahko prislusneje le redki. Včasih govore mehko in božajoče. Mirno, komaj zaznavno ziblje lahen vetrni veje dreves, ki se šepetaje pomenkujejo. Včasih pa silovito zahrumi v kronah dreves, da se globoko upogibljuje in lomijo. Strele rišejo po nebu dolge plamenaste kače, ki udarjajo v lesovje, sekajo v osamele hraste in bukve, ližejo skale. Grom in mogočno ūmenenje drevoja odmevata iz hriba v hrib. Takrat je govorica gozdov strašna!

Gozdovi čuvajo svoje dobre prijatelje in jim dajejo varno zavetje. Partizani smo vedno ljubili gozdove. Njihovi govorci sme prislusniti in jo razumeli. Nešteto krat nam je gozd rešil življenje, skrili naše ranjence in nam izlečili rane. Tudi gozdovi Bohorja so postali takoj po našem prihodu na Stajersko naši najboljši prijatelji. Vedno se jih spominjamo. V njihovi ruši so skriti prvi grobovi naših tovarišev. V njihovem zavetju so bile prve partizanske bolnice. Na njihovih pobočjih smo se najprej spoprijeli s švabskimi kolonami, ki so nas hotele uničiti.

Prvim aktivistom v teh predelih je dal Bohor zavetje. Mnoge je ubranil, mnogi so padli...